

Marketing Fancier

WEB DIZAJN

osnovni pojmovi

2019

Apache - najpopularniji web server program koji se koristi na Internetu.

API (Application Programming Interface) - mehanizam koji omogućava komunikaciju različitih sistema i obezbeđuje metod pristupa ili manipulacije podacima iz sistema. "Sistem" može biti bilo šta. Primjeri uključuju aplikacije kao što su PayPal, Shopify i Salesforce, ali to može biti i prilagođena aplikacija koja čuva pravila isporuke, inventar proizvoda i cijene.

Accessibility (pristupačnost) - mogućnost da web-stranicu koriste i osobe sa invaliditetom, slijepe i slabovidne osobe koje koriste čitače ekrana, osobe oštećenog sluha i slično.

Anchor text (tekst poveznice) - odnosi se na tekst koji link koristi za upućivanje na određenu web-lokaciju.

Back-end - administratorski dio web-lokacije koji je dostupan, odnosno vidljiv samo ovlaštenim licima (vlasnicima, programerima i sl.).

Back-end development (back-end programer) - programeri koji na osnovu prototipa ili koncepta pišu kod koji stranice čini funkcionalnim. Za web-lokacije, back-end programer povezuje web-lokaciju s nekom vrstom sistema za upravljanje sadržajem koji vlasnicima sadržaja omogućava da sami upravljaju sadržajem web-lokacije i ažuriraju ga.

Backlink (povratni linkovi ili veze) - linkovi koji jednu web-stranicu povezuju sa drugom stranicom.

Bounce rate (stopa odbijanja) - procenat posjetilaca koji napuste web-lokaciju nakon pregleda samo jedne stranice.

Breadcrumb trail (navigacija) - niz linkova koji se vraćaju kroz strukturu sajta na početnu stranicu. Ovi elementi se obično nalaze na vrhu stranice i ukazuju na stranice koje se nalaze prije i poslije te stranice.

Browser (pretraživač) - program za prikazivanje web-stranice na World Wide Webu ili www. Popularni pretraživači su Chrome, Safari, Internet Explorer, Bing i Firefox.

Bandwidth (propustnost) - odnosi se na brzinu prenosa podataka ili ukupnu količinu podataka koja se može prenijeti s web hosta tokom određenog perioda. To se obično naziva u pojmovima bita u sekundi (bps) ili kilobita u sekundi (kbs).

Cache (privremene sačuvane datoteke) - datoteke koje preuzimaju web pretraživači s ciljem da kada posjetilac naredni put posjeti istu stranicu da se podaci brže učitavaju, npr. slike, tekstove i slično.

CMS (Content Management System) - platforma na kojoj se korisnici koji upravljaju web-stranicom organizacije mogu prijaviti za uređivanje i objavljivanje sadržaja. U okviru sistema za upravljanje sadržajem, urednici stranice mogu da rade stvari kao što su: dodavanje ili ažuriranje tekstualnog sadržaja, dodavanje slika i pravljenje novih stranica. Primjeri popularnih CMS-a su: Wordpress, Joomla, Sitecore, Episerver.

Content (sadržaj) - tekstovi, slike i datoteke za preuzimanje koje se prikazuju na pojedinačnim stranicama web-lokacije, a ažurira se putem CMS-a.

Cookies (kolačići) - male datoteke koje od posjetilaca zahtijevaju dopuštenje za postavljanje na tvrdi disk računara, a obavezne se u državama EU.

CSS (Cascading Style Sheets) - stilski jezik koji se koristi za definisanje izgleda i stila web-stranice izvan stvarne html datoteke web-stranice, odnosno koristi se za prikaz sadržaja napisanog u html dokumentu na određeni način.

Database (baza podataka) - skupina zapisa ili podataka pohranjenih na web pretraživaču, uobičajeni formati su MySQL i SQL Server.

Development languages (programski jezici) - postoje različiti razvojni jezici koje koriste back-end programeri, kao što su: PHP, Rails, ASP, C#, C++, Python i .NET. I kao i svaki drugi jezik, svaki programski jezik ima vlastitu sintaksu i jezična pravila.

Domain name (domena) - jedinstveno ime, odnosno naziv Internet adrese. Na primjer, www.marketingfancier.com ili www.google.com i slično.

DNS (Domain Name Server) - poslužitelj naziva domene je u osnovi sistem koji IP adrese pretvara u nazive domena i tako ih usmjerava.

Doctype (vrsta dokumenta) - deklaracija koja određuje verziju html-a koja se koristi u dokumentu.

Dynamic (interaktivnost) - web-stranica koja korisnicima omogućava interaktivno iskustvo u toku pregleda stranice.

Element (elementi) - osnovni gradivni blok svake stranice, odnosno bilo kog dokumenta.

Embedded style (ugrađeni stil) - ugrađeni stil je CSS stil napisan u zaglavlju XHTML dokumenta koji djeluje samo na određene elemente na toj stranici, umjesto na cijeloj web-lokaciji kao zasebna CSS datoteka.

Extensible markup language (XML ili produžni jezik za označavanje) - jezik za označavanje koji se koristi za pisanje prilagođenih jezika, a koji opisuje način na koji se mogu pisati novi jezici.

External style sheet (eksterni CSS) - odnosi se na CSS dokument koji je napisan u zasebnom, vanjskom dokumentu. Najveća prednost korištenja eksternog css-a je u tome što se može povezati s više HTML/XHTML datoteka.

E-commerce (e-trgovina) - online kupovina ili prodaja proizvoda putem web-stranice.

Favicon (favikon) - male prilagodljive ikonice prikazane u traci web-adrese u većini preglednika pokraj web-adrese, uglavnom 32x32 px veličine u gif ili png formatu.

Flat design (jednostavan dizajn) - odnosi se na minimalistički stil dizajna popularan na mobilnim verzijama web-stranica.

Form (obrazac) - omogućava korisniku da unese podatke na web-stranicu u određenoj formi i pošalje ih web-poslužitelju, koji može pohraniti informacije u bazu podataka.

Focal point (žarište web-stranice) - najvažniji dio web-stranice, odnosno žarište web-stranice na koje privlači pažnju (slika, banner, tekst, Flash sadržaj i sl.).

FTP (File Transfer Protocol) - protokol za prijenos datoteka, to jest način prijenosa datoteka putem Interneta.

Front-end (front-end) - prednji dio web stranice vidljiv široj javnosti (stranice, slike, sadržaj itd.). Naime, to je sučelje koje posjetitelji koriste za pristup sadržaju web-lokacije. Naziva se još i User Interface (UI).

Front-end development (front-end programiranje) - programeri pišu kod koji kontrolira izgled web-stranice i komunikaciju sa krajnjim korisnicima kada se prikazuje u pretraživaču. Primarni alati front-end developera uključuju HTML kod, CSS i JavaScript.

GIF (Graphics Interchange Format) - vrsta slikovne datoteke koja podržava statične i dinamične slike sa ograničenim brojem boja.

GUI (Graphical User Interface) - koristi ulazni uređaj (kao što je miš) i vizualni prikaz načina na koji korisnik može da komunicira sa web aplikacijom, to jest da ostvari interakciju sa aplikacijom bez unosa koda.

Hamburger menu (Hamburger izbornik) - ikonica sa 3 horizontalne linije koja se često koristi za prikaz veze navigacijskog izbornika na mobilnim verzijama web-stranica.

Heading (naslov) - oznake za naslov H1 do H6 služe za razdvajanje teksta na sekcije.

Homepage (naslovna strana) - početna stranica se odnosi na glavnu ili uvodnu stranicu web-stranice.

HTML (HyperText Markup Language ili standardni prezentacijski jezik) - uobičajeni programski jezik koji se koristi za kreaciju web-stranica. Sastoji se od niza početnih i završnih oznaka oko sadržaja koji će se prikazati na stranici.

HTML tag (HTML oznaka ili element) - oznaka je dio koda koji opisuje kako je određeni segment web-stranice na kojem je on formatiran. Tipične oznake određuju elemente kao što su naslovi, odlomci, veze i razne druge stavke.

HTTP (HyperText Transfer Protocol) - skup pravila za prenos hipertekstualnih zahtjeva između web pretraživača i web servera.

HTTPS (HyperText Transfer Protocol over SSL) - šifrovani metod za prenošenje zahtjeva između web pretraživača i web servera.

Host (server) - server na kojem se nalazi web lokacija ili kompanija koja pruža hosting.

Hosting (usluge poslužitelja) - usluga koja omogućava pojedincima i organizacijama da postavite web-stranicu na Internet. Web host, odnosno provajder web hosting usluga jeste kompanija koja obezbjeđuje tehnologiju koja omogućava povezivanje web-stranice s Internetom.

Hyperlink (hiperveza) - veza jedne sa drugom stranicom, dokumentom, slikom ili drugim medijem na web-stranici.

Iframe (inline frame) - koristi za prikazivanje jedne ili više web-stranica na drugoj uobičajenoj web-stranici.

Inbound link (ulazni link) - ulazni link je link koji dolazi sa druge stranice na web lokaciju koja prima tu vezu/link.

Index page (indeksna stranica) - URL ili lokalna datoteka koja se automatski učitava kada se pokrene web pretraživač.

Internal link (unutrašnji link) - link koji povezuje jednu stranicu domene sa drugom stranicom iste domene (web-stranice).

Internet (Internet) - globalna, javna računarska mreža.

Inline style (inline style) - HTML elementi sa CSS-om pisanim direktno oko elementa na koji on utiče, umesto u odvojenom stilu ili stilu zaglavlja.

IMAP (Internet Message Access Protocol) - način postavljanja računara e-maila u programu za mail koji ostavlja e-mail na pretraživaču.

IP address (adresa Internet protokola) - niz brojeva, odnosno numerička adresa rutera koji vas identifikira na Internetu.

JS (JavaScript) - programski jezik koji se koristi za funkcionalnost stranice za posjetitelje i omogućava dinamičnu ugradnju raznih elemenata, sadržaja, linkova i slično.

Keyword (ključna riječ) - to su riječi i fraze koje Internet korisnici pretražuju kada ulaze u pretraživače, a nazivaju se i “upiti za pretraživanje”, a koje opisuju i pobliže određuju sadržaj stranice. Veoma su značajne u procesu optimizacije web-stranice i utiču na pozicioniranje na pretraživačima.

Landing page (odredišna stranica) - web-stranice napravljene za potrebe marketinške kampanje kao krajnje odredište za online posjetitelje. Odredišna stranica je prva stranica koju online korisnici posjete kada ukucaju adresu Vaše web lokacije.

Link (link/veza) - povezanost između dvije web-stranice izgrađena pomoću HTML koda.

Link building (izgradnja linkova) - proces putem koga se gradi kredibilitet i relevantnost web-stranice s ciljem da se poboljša organsko pozicioniranje web-stranice u pretraživačima.

Liquid layout (pokretni raspored) - baziran na procentima veličine prozora pretraživača u kome se raspored stranice prilagođava širini preglednika, te optimizira količinu sadržaja koji se može smjestiti na ekran odjednom.

Markup (prezentacijski jezik) - odnosi se na kodiranje koje se primjenjuje na tekstualni dokument da bi ga se promijenilo u HTML, XML ili drugi dokument prezentacijski jezik.

Malware (malicious software) - opći naziv za neprijateljski ili nametljiv softver, uključujući računalne viruse, crve, trojanske konje, ransomware, spyware, adware, scareware i druge zlonamjerne programe.

Meta description (kratki opis) - isječak teksta do oko 155 znakova koji sažima sadržaj stranice, odnosno koji se prikazuje na pretraživačima i treba da sadrži ključne riječi, tako da je optimizacija kratkog opisa ključna za SEO na stranici.

Meta tags (posebne oznake) - specijalne HTML oznake na web-stranici koje daju određene informacije pretraživačima, a postoji više različitih tipova oznaka (naslov, opis).

Mobile friendly (mobilna stranica ili prilagođenost) - web-stranica čiji su izgled i funkcionalnost prilagođeni prikazu i lako se koristi na mobilnom telefonu.

MySQL (MySQL) - sistem baze podataka otvorenog koda koji se često koristi zajedno sa PHP-om i Apache-om za kreiranje dinamičkih web-stranica.

Navigation (navigacija) - odnosi se na sistem koji omogućava posjetiteljima web-lokacije da se kreću po toj stranici. Najčešće se pominje u smislu izbornika, ali linkovi unutar stranica, breadcrumbs, srodne veze, paginacija i sve druge veze koje omogućavaju posjetitelju da se kreće s jedne stranice na drugu su dio navigacija na web-stranici.

Nesting (gnižđenje) - odnosi se na stavljanje jednog HTML elementa unutar drugog elementa, tako da se elementi moraju zatvoriti obrnutim redoslijedom od načina na koji su otvoreni.

Negative SEO (negativna optimizacija) - praksa koja podrazumijeva upotrebu webspam tehnika kojima se šteti kredibilitetu i pozicioniranosti web-stranice u rezultatima pretrage.

Nofollow attribute (atribut za nevažavanje linka) - vrijednost koja se može dodijeliti atributu HTML elementa koji upućuje pretraživače da link ne smije uticati na pozicioniranje stranice s kojom je povezan u indeksu pretraživača.

Off-page SEO (vanjska optimizacija) - odnosi se na radnje koje se obavljaju izvan same web-stranice kako bi uticali na rangiranje stranice u pretraživačima. Vanjska optimizacija stranice je pokazatelj popularnosti stranice.

Open source (dostupan izvor) - odnosi se na izvorni kod kompjuterskog programa koji je dostupan javnosti.

On-page SEO (unutrašnja optimizacija) - odnosi se na radnje koje se obavljaju na vlastitoj web-stranici kako bi se ista bolje rangirala na pretraživačima.

Organic search (organska pretraga) - odnosi se na neplaćene rezultate pretrage na listi pretraživača.

Organic traffic (organski promet) - podrazumijeva posjetitelje web-stranice kao rezultat neplaćene, organske pretrage.

Outbound link (vanjski link) - link koji povezuje jednu web-lokaciju sa drugom web-lokacijom.

Page rank (pozicija stranice) - vrijednost dodijeljena web-stranici kao mjera popularnosti i važnosti, koja se koristi za određivanje redoslijeda u kojem se prikazuju rezultati pretraživanja.

Page speed (brzina stranice) - odnosi se na vremenski period unutar koga se stranica u potpunosti učita.

Pageview (pregled stranice) - zahtjev za pregled cijelog dokumenta web-stranice od strane pretraživača.

Paid search (plaćena pretraga) - oblik digitalnog marketinga gdje pretraživači dozvoljavaju oglašivačima da prikazuju oglase na njihovim stranicama s rezultatima pretrage.

PHP (Hypertext Preprocessor) - programski jezik koji se koristi zajedno sa MySQL-om i Apache-om za kreiranje dinamičkih web-stranica.

PPC (pay per click) - plaćanje po kliku se odnosi na oblik digitalnog marketinga u kojem oglašivači plaćaju naknadu svaki put kada se klikne na jedan od njihovih oglasa, to jest plaćaju posjete web-stranici.

POP3 (Post Office Protocol version 3) - način postavljanja računa e-maila u programu za mail koji preuzima e-mail na računalo ili uređaj.

Plugin (dodatak) - softver koji djeluje kao dodatak web pretraživaču i daje dodatnu funkcionalnost pretraživaču. Dodaci mogu dozvoliti web pretraživaču da prikaže dodatni sadržaj koji izvorno nije bio dizajniran za prikazivanje.

Permalink (stalni link) - link koji se koristi kao stalna web adresa određenog sadržaja na web-stranici ili bloga.

Property (svojstvo) - odnosi se na CSS termin koji definiše kako bi se stil trebao pojaviti na datoj web-stranici.

Pseudo-element (pseudo-element) - element koji se koristi za dodavanje posebnog efekta određenim HTML selektorima.

Pseudo class (atribut za neuvažavanje linka) - pseudo klase se koriste za dodavanje specijalnih efekata određenim CSS selektorima.

Ranking (pozicioniranje/rang) - redoslijed kojim se web-stranica pojavljuje u rezultatima pretraživača.

Responsive design (prilagodljiv dizajn) - način kreiranja web-stranica koje se prilagođavaju različitim uređajima i veličinama ekrana.

RSS (Really Simple Syndication) - standardizovani XML format koji omogućava da se sadržaj distribuira sa jedne web-stranice na drugu.

Redirect (preusmjeravanje) - tehnika koja se koristi za preusmjeravanje korisnika s a jedne stranice na drugu.

Rich snippet (detaljan uvid) - HTML kôd koji se postavlja na web-stranice koje “označavaju” stranicu kako bi pretraživačima pružili detaljne informacije o temi i sadržaju stranice.

robots.txt (unutrašnja optimizacija) - tekstualna datoteka koja pretraživačima ukazuje koje stranice na web-lokaciji da pretražuju.

Script (skripta) - odnosi se na dio koda na HTML stranici koji čini stranicu dinamičnijom i interaktivnijom. Skripte se mogu pisati na različitim jezicima, uključujući i JavaScript.

Selector (selektor) - dio je CSS-a, to jest stavka na koju će se primijeniti navedeni stil.

Search engine (pretraživač) - web-stranica, odnosno kompjuterski program dizajniran za traženje informacija na webu (www).

SERP (Search Engine Results Pages ili stranice rezultata pretraživača) - stranice koje prikazuju pretraživači kao odgovor na upit od strane onog koji vrši pretragu. Glavna komponenta SERP-a je popis rezultata koje pretraživač vraća kao odgovor na upit koji sadrži ključne riječi, iako stranice mogu sadržavati i druge rezultate kao što su reklame.

Server (server) - kompjuter na kome je skladištena web-stranica i koji na upit prikazuje sadržaj, slike i druge dijelove web-stranice.

SEO (Search Engine Optimization) - optimizacija web-stranice je proces optimizacije sadržaja web-stranice s ciljem poboljšanja pozicije web-stranice u rezultatima raznih Internet pretraživača.

SGML (Standard Generalized Markup Language) - prezentacijski jezik koji se koristi za definisanje strukture dokumenta.

Site structure (struktura stranice) - prikaz rasporeda web-stranice, kao što je dijagram stabla sa početnom stranom na vrhu i svim drugim stranicama koje se odvajaju.

Sitemap (mapa stranice) - lista svih stranica jedne web-stranice, a postoje dva tipa stranica: HTML i XML.

Static (statična stranica) - web-stranica koja ne uključuje dinamičnu funkcionalnost ili pozivanje baze podataka.

SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) - standard po kojem se šalju e-mail poruke (broj porta).

SSL (Secure Sockets Layer) - metoda za šifriranje pretraživanja Interneta, e-maila, VoIP-a, itd. Preporučljivo je instalirati SSL certifikat na web-stranicu kako bi pretraživači preferirali stranicu u rezultatima pretrage.

Subdomain (poddomena) - posebna domena koja je dio primarne domene i u svom nazivu sadržava naziv primarne domene i vlastiti naziv.

Tag (oznaka) - skup znakova za označavanje koji se koriste oko elementa za označavanje njegovog početka i kraja. Oznake mogu uključivati HTML ili neki drugi kod koji određuje kako bi taj element trebao izgledati ili se ponašati na stranici.

Template (urnek/šablon) - datoteka koja se koristi za kreiranje ustaljenog dizajna na web-lokaciji. Predlošci sadrže strukturalne informacije o tome kako bi se web-stranica trebala postaviti, ali i stilske informacije o tome kako bi stranica trebala izgledati.

Traffic (web promet) - odnosi se na web korisnike koji posjećuju web-lokaciju. Web saobraćaj se mjeri u posjetama, koje se ponekad nazivaju “sesije”, i predstavlja uobičajeni način za mjerenje efikasnosti online poslovanja pri privlačenju publike..

UX (User experience ili korisničko iskustvo) - dizajniranje aplikacija i sistema koji su korisni, poželjni i jednostavni za upotrebu. Korisničko iskustvo se koristi i kao termin koji odražava ukupan stepen zadovoljstva koje će osoba imati u interakciji sa web-stranicom.

UI design (User Interface ili korisnički interfejs) - dizajn kako stranica izgleda na ekranu, dakle konačan izgled stranice sa bojama, tipografijom, stilom i efektima animacije.

Usability (upotrebljivost) - odnosi se na to koliko je lako posjetiocu da koristi web-stranicu na željeni način, te koliko je stranica funkcionalna.

URL (Uniform Resource Location) - poznata i kao web adresa, specijalan set znakova koji vode do određene web lokacije.

Virtual assistant (virtualni asistent) - osoba ili bot koja/i pruža usluge podrške i administrativne usluge drugim preduzećima sa udaljene lokacije.

Visibility (vidljivost) - odnosi se na istaknutost i poziciju koje web-stranica zauzima u okviru organskih rezultata pretrage.

Voice search (glasovna pretraga) - vrsta tehnologije koja omogućava korisnicima da glasom aktiviraju uređaje koji im pomažu u pretrazi rezultata na pretraživačima.

Webpage (web-stranica) - dokument napisan u običnom tekstu sa instrukcijama formatiranja koda HTML ili XHTML a koji može biti vidljiv i čitan u pretraživaču.

Website (web-lokacija) - skup povezanih web-stranica tipično serviranih s jedne domene, dakle zbirka web-stranica, slika ili videa hostiranih na jednom ili više servera.

Web design (web dizajn) - odnosi na dizajn/kreaciju web-stranica koje se prikazuju na Internetu, odnosno u rezultatima pretraživača. Web dizajner radi na izgledu, rasporedu i, u nekim slučajevima, sadržaju web-stranice.

WordPress (WordPress) - sistem za najjednostavniji i najpopularniji način kreiranja vlastite web-stranice ili bloga i upravljanja tim sadržajem.

W3C (World Wide Web Consortium) - organizacija koja postavlja standarde i pravila za web.

WAI (Web Accessibility Initiative) - skup standarda koje je kreirao W3C kako bi se poboljšala dostupnost web-stranica.

www (World Wide Web) - sistem povezanih dokumenata kojima se pristupa putem Interneta.

XML (Extensible Markup Language) - jezik za označavanje opće namjene na kojem se temelji XHTML. Često se koristi za skupove podataka otvorenih datoteka.

XHTML (Extensible HyperText Markup Language) - najnovija verzija HTML-a.

<https://marketingfancier.com>